N°. 2807

DE TIJD

1856

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG 24 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 23 Julij.

Het piëtistiesch-reaktionnair ministerie.

III.

In onze twee laatste opstellen toonden wij aan, dat, volgens het hoofd der partij, wien de minister van der Brugghen, 't zich tot eene eer rekent »als leidsman" te volgen en »van wiens superioriteit in alles hij zeer doordrongen is," dat, volgens hem, de handhaving van gelijk regt voor allen, van gelijke bescherming aan allen niet langer te dulden is. »Nederland is volgens hem, een protestantsche Staat, waarin bij ruime verdraagzaamheid, voor het belang en behoud [bepaaldelijk en uitsluitend] der christelijk protestantsche Kerk moet gezorgd worden." Het kenmerkende van dien Staat, moet zijn, dat de hervormde kerk er »voorrang" erlange, ofschoon er, van den anderen kant, — 't is wel inschikkelijk! — de dissenters »benoembaar" blijven tot waardigheden en ambten. De voor de hervormde kerk gevorderde »voorrang" moet verder, altijd volgens den heer Groen, daaruit blijken, dat zij, na alvorens gezuiverd" te zijn, beschermd worde door den Staat en den Staat heilige, volgens hare geloofsbelijdenis »als van oudsher", en ten anderen ook daaruit, dat de Vorst gehouden zal zijn haar te belijden. Ons rest nu nog te konstateeren, dat de eens uitgesproken eischen nog steeds de eischen zijn van de partij, waartoe het zoogenaamde anti-revolutionnaire element van het ministerie behoort; dat zij alleen van de vervulling der door haar gestelde voorwaarde Nederlands behoud en heil verwacht; en eindelijk, dat zij, den dissenters »verdraagzaamheid in den ruimsten zin" toegemeten, en hun het radikaal ontnemende van »benoembaarheid tot waardigheden en ambten, hare elders gestelde beginselen verloochent en uit dien hoofde geen vertrouwen verdient. Wij zullen deze drie punten in dit opstel bespreken.

De eens gestelde eischen zijn nog steeds de eischen van de partij, waartoe het zoogenaamde anti-revolutionnaire element van het ministerie behoort. De eisch, dat gelijk regt voor allen en gelijke bescherming aan allen opgeheven zouden worden, werd het eerst ter gelegenheid van de Grondwetsherziening van 1840 uitgesproken; zij werd herhaald tien jaar later. De formule, waarin die eisch vervat was, was het levensbeginsel der partij, de georganizeerd werd om de verwezenlijking er van te beproeven. Al haar streven moest gevolgelijk op de verwezenlijking van dien eisch doelen; al haar doen en laten moest leiden tot de volvoering van het opgevatte plan: daaraan moest alles ondergeschikt zijn. Had zij niet vóór alles op haar partij-belang gelet, dan zou zij-zelve haren triomf in den weg gestaan hebben. En wat het opgeven betreft van haar beginsel, dat kon zij niet, tenzij ze grootheid van ziel genoeg bezat om het algemeen belang te stellen boven haar eigen bestaan. Want na haar levensbeginsel verzaakt te hebben, had de partij geen *raison d'être* meer.

Is het noodig uit den gang der gebeurtenissen van de laatste zestien jaren aan te toonen, dat zij haar beginsel niet losgelaten heeft? Men herinnere zich slechts haren systhematischen tegenstand tegen elk gouvernement; de verdeeldheid, door haar op elk terrein gekweekt, op protestantsch kerkelijk, zoowel als op politiesch terrein; den aard van haar spreken en schrijven, waarbij zelden op de bepalingen der Grondwet of op den eerbied, aan verkregene en historiesch gevestigde regten verschuldigd, gelet werd, maar waarbij meestentijds, nu eens stouter, dan weer bij wijze van insinuatie, hare eigenaardige inzigten en vorderingen geldend werden gemaakt. Die inzigten en vorderingen, zij erlangden naauwelijks een aandachtig oor; toch werden ze met tenaciteit vastgehouden en telkens op nieuw te berde gebragt, ten blijke dat, ondanks allen tegenstand, de zegepraal van het beginsel onverpoosd in het oog werd gehouden. 't Zou ons te ver brengen, wanneer wij die getrouwheid aan het beginsel ook nog met andere feiten wilden toelichten. 't Zou, overigens, te dezer plaatse minder geschikt kunnen geschieden. Wij hebben hier immers niet uit de levensgeschiedenis der zoogenaamde anti-revolutionnaire partij op te maken, dat al hare handelingen de strekking hadden haar partij-belang naar den voorgrond te brengen, maar alleen uit enkele verklaringen van haar hoofd aan te toonen, dat zij blijft eischen wat zij eens geëischt heeft. Die verklaringen zijn, trouwens, op zich zelf overtuigend genoeg.

Let, bijv. op de kracht, waarmee hij aan de Grondwet, die geene verwezenlijking van zijn beginsel toelaat, den oorlog verklaart. »Indien het eene omkeering is der Grondwet, haar in verband te brengen met de grondtrekken van ons volksbestaan; indien het eene omkeering is der Grondwet, Nederland van de fransche instellingen, waaronder het nog zucht, te bevrijden; indien het eene omkeering is der Grondwet, het Huis van Oranje aan den revolutionnairen bodem, waarop het nog geplaatst is, te ontrukken, om het op historischen bodem over te brengen," — met andere woorden, indien de toepassing van het anti-revolutionnaire stelsel slechts door eene omkeering der Grondwet kan worden verkregen, — »welnu, dan erken ik, ik geloof er roem op te mogen dragen, *dan, ja, dan is het de omkeering der Grondwet, die ik bedoel*, de omkeering der Grondwet, waaraan ik mijne geringe krachten gewijd heb (*Bijdrage enz.*)." Om wat voor die omgekeerde Grondwet in de plaats te verkrijgen? Men weet het, maar verneme het nu weer eens, in andere bewoordingen uitgedrukt. »Als de bestendige Nederlandsche Grondwet, als de eigenlijke bron ter zamenstelling en verbetering van elke geschrevene Grondwet beschouw ik, dus zegt hij, de historische volksregten, die trekken, welke de loop der eeuwen in het geheugen der Natie heeft geprent," trekken, die niet uitgewischt kunnen worden, omdat zij zamenhangen met »herinneringen, onafscheidelijk zamengevlochten met Nederlands historie, de bloedraad en de moordschavotten, de tachtigjarige krijg, de onmenschelijkheden in Frankrijk, enz. enz. (*Bijdrage*, enz.) En wee dengenen, die van die »bestendige nederlandsche Grondwet" niet gediend believen; die liever uit andere bronnen dan de heer Groen putten, wanneer het geldt de zamenstelling en verbetering der Grondwet; die meenen, dat van de loyale handhaving en toepassing der tegenwoordige Grondwet Nederland meer heils te verwachten heeft dan van het opwarmen van toch reeds tamelijk muffe »herinneringen!" Hoor, aan welke beschimping de zoodanigen blootstaan. »Gij hebt altijd met gewijzigde toepassing uwer theoriën eerst den oranjeboom ontworteld, onder wiens lommer het Vaderland ruimschoots zegen te beurt viel; daarna den vrijheidsboom geplant, en in lateren tijd, voor de driekleurige vaan, alsof met deze ruiling de zaak afgedaan was, de oranjevaan en eindelijk, in 1848, eenige elders afgesletene constitutionele sieradiën er aan gehecht, maar uw wonderboom, hoe die ook gekleurd, hoe die ook versierd worde, is nu ten minste genoeg aan zijne vruchten bekend, om aan hen die ze in hare gansche bitterheid gesmaakt hebben, om aan de Natie de overtuiging te geven dat het geen levensboom is. (*Grondwetsherz. en Eensgez.* blz. 101)." En zulke hevige taal is niet het uitvloeisel van eene oogenblikkelijke opwelling. Zij hangt zamen met het gansche stelsel, volgens hetwelk Nederland terug gebragt moet worden tot den lang vergeten toestand van voorheen; en wat dan ook hier op deklamatorischen toon wordt uitgegalmd, vindt gij elders, doch dan in kalmer betoog, weer terug. Bijv. in den *Nederlander* van 4 Maart 1851. Daar leest men wat volgt: »Eene Grondwet moet, in verband met de wijziging der tijden, de uitdrukking zijn van hetgeen te voren in het volkskarakter, in het geheele volksleven bestond. Zeer ten onregte heeft het gouvernement [van 1848], medegesleept door de dwaalbegrippen onzer eeuw, hetgeen in de Grondwet nationaal was of *behoorde te zijn*, vergeten, miskend of op den achtergrond gesteld. Ook thans, en ten allen tijde moet, om bestendigheid te hebben, de Grondwet met onveranderlijke beginsels van het staatsregt, en *met de zeden en gebruiken*, *herinneringen*, *geloofsovertuiging der Nederlandsche Natie* in overeenstemming worden gebragt." Altijd derhalve hetzelfde streven: de geschiedenis der laatste dertig jaren is iets monsterachtigs in het Staatsleven van Nederland, dat uitgeroeid en vernietigd moet worden; en, in plaats van daaraan te denken, gà men, bij het herstel van den normalen nederlandschen Staat, te rade bij »herinneringen" aan bloedraad en moordschavotten, aan tachtigjarigen krijg en onmenschelijkheden in Frankrijk en Piëmont, enz. enz. Is het dan wel te verwonderen, dat de anti-revolutionnaire kiesvereenigingen, bekend onder de zinspreuk: *Nederland en Oranje*, van de kiezers vorderen, niet dat het algemeen belang behartigd worde, maar dat, »bij overweging der belangen van kerk, school en vaderland, het christelijk geloof, uitgedrukt in de hervorming, ons door der vaderen bloed verworven, op den voorgrond gesteld moet worden en dat, bij het bepalen der keuze van de kiezers daarop inzonderheid de aandacht moet worden gevestigd?" Men kan zich daarover niet verwonderen. Maar men behoeft zich daarna dan ook niet langer af te vragen, of de eisch dat Nederland een hervormde Staat worde, nog wel altijd de eisch zou zijn van de zoogenamde anti-revolutionnaire partij.

Alleen van de vervulling der door haar gestelde voorwaarde verwacht zij Nederlands behoud en heil. Dat pleit voor hare gemoedelijkheid. In haar hart en ziel houdt zij er zich van overtuigd, dat Nederland tot een protestantschen, of juister tot een gereformeerden Staat moet hervormd worden, waar den dissenters slechts uit gunst het leven gegund wordt en waar zij geene regten te oefenen, maar alleen lasten te dragen zullen hebben. In haar hart en ziel is zij er van overtuigd, dat de eerst »gezuiverde" gereformeerde kerk den Staat moet heiligen en dat er geregeerd moet worden overeenkomstig de gezuiverde gereformeerde belijdenis »als van oudsher." Die stellingen zijn dus der partij wel degelijk meer dan een middel, om het protestantsche deel der bevolking in een voorbijgaanden staat van opgewondenheid te brengen, welken zij zich ten nutte zou kunnen maken, om de Staatsmagt te overmeesteren; Nederland staat of valt, volgens haar, naar gelang deze stellingen gehandhaafd of verwaarloosd worden: de anti-revolutionnaire partij is er te gevaarlijker om. Want juist omdat zij gemoedelijk is, zal zij alles op het spel zetten, om hare stellingen toegepast te krijgen en zich door geene bedenking daarvan laten terug houden. Noch door de bedenking, dat zij het onmogelijke beproeft; noch door die, dat zij, zoo historiesch bij uitnemendheid, de historie verkracht; noch door die, dat zij schier de gansche bevolking tegen zich heeft en tart; noch door die, dat hare vermetelheid het land ten prooi werpt aan onherstelbare rampen. Met de blinde halstarrigheid van den fatalist meent zij aan niets van dit alles zich te storen te hebben. *Er staat geschreven*, zegt zij, — en dat staat ook geschreven, doch alleen in haar verbijsterd brein, — dat Nederland een gereformeerde Staat moet zijn, geregeerd als van oudsher: dat heeft zij in 't oog te houden; er kome van wat er wille. Let slechts op hetgeen de heer Groen, hij, wien de minister van der Brugghen, het zich tot eere rekent »als leidsman" te volgen, schrijft: »Thans nog kan tegenover aanmatigingen, die bij den dag een dreigender aanzien verkrijgen [Welke aanmatigingen? zij worden nooit of nergens gespecificeerd.], worden herinnerd, dat Nederland een protestantsche Staat is, en dat de verdraagzaamheid zich niet uitstrekt tot maatregelen (?!), die, anders dan door overtuiging, den val der hervormde kerk ten doel kunnen hebben. — Maar zoo men alles *in vago* laat, het voortwoeden (?!) lijdelijk duldt, de wederzijdsche opgewondenheid [welke Gij aanvuurt] zorgeloos laat klimmen, dan zal zoodanige spanning gevolgen kunnen hebben, waarvan het voorbeeld in de geschiedenis zoo dikwijls aangetroffen wordt, dat ik mij het pijnlijk gevoel van ze te noemen, zonder vrees van misverstaan te worden, bespaar. Christelijke Protestanten althans mogen de weldadigheden Gods over Nederland niet miskennen. Het heeft Gode behaagd, hier den nacht van het bijgeloof te verdrijven: hier voor het zuiver Evangelie een zetel te stichten; hier een toevlugtsoord tegen den Antichrist van Rome te bereiden (*Bijdrage*, enz.): tegen hem derhalve moet Nederland op nieuw een toevlugtsoord worden! En wat dan toch met ons, Katholieken, met ons, die »de weldadigheid Gods over Nederland" evenmin miskennen als wie ook? Men kent het, in beleefde bewoordingen vervatte, antwoord op die vraag van den heer Groen. Het orgaan der utrechtsche faktie vertolkte het in der tijd grover, maar duidelijker. Wat dan met de Katholieken? doch wat ook met de overige dissenters? Zij zijn als

»vijanden" en »landverraders" te beschouwen en moeten dienvolgens in de eerste plaats ten onder worden gebragt! Daartoe jaagt de heer Groen het protestantsche deel der Vertegenwoordiging ook nog volgenderwijze op: »De moed behoeft niet verloren te worden. Het jaren lang verzuimde kan welligt nog worden hersteld. Als de leden der Staten-Generaal zich bedienen van hunne regten, ter vervulling hunner pligten. Als zij.... Als zij.... Als de.... Als er nu en dan een toon aan het verontwaardigd nationaal gevoel ontspringt. Als de stelselmatige verbastering der jeugd deelneming wekt. Als de regten der hervormde kerk tegen aanmatigingen van welken aard ook, worden beschermd (*Bijdrage*, enz.)." Altijd, gelijk men ziet, hetzelfde thema. De exkluzieve bescherming der hervormde kerk — de *conditio sine qua non* van Nederlands behoud en heil: de regten van andersdenkenden — aanmatigingen, die bestreden moeten worden.

Den dissenters »verdraagzaamheid in den ruimsten zin" toezeggende en hun het radikaal gunnende van »benoembaarheid tot waardigheden en ambten," verloochent dan ook de zoogenaamde anti revolutionnaire partij hare elders gestelde beginselen en verdient zij uit dien hoofde geen vertrouwen. — Ziehier een staaltje der argumentatie van den heer Groen, ten betooge dat de partij, den Katholieken, bijv., »verdraagzaamheid in den ruimsten zin" bewijzen wil. »Wij betwisten aan de Roomsch Catholieken de groote voordeelen niet, welke zij uit de revolutie van 1795 hebben getrokken [en gij wilt ze slechts »*verdragen*," terwijl de konstitutie van 1798 hun *gelijke regten* met de belijders van alle overige gezindten schonk!]; »maar, na veel, zeer veel, ja, bijna alles verloren te hebben, wenschen wij toch iets te behouden [lees: ALLES te herwinnen!]. Wij vergeten niet dat Holland de duurste verpligtingen heeft aan de Hervorming; dat de grootheid der Vereenigde Nederlanden steeds verknocht was aan den bloei van de Hervormde Christelijke Kerk; dat, onder de banier van het Gereformeerde geloof, hier in ruimer mate dan in eenig ander land, vrijheid (!!) verdraagzaamheid (!!) welvaart, nationale magt en grootheid aangetroffen werd; dat het zuiver Evangelie, in *tegenstelling van de dwalingen der Pausselijke Kerk*, met het aanzijn van Volk en Staat vereenzelvigd is geweest; en dat *ook dit* LANDSREGT, *ofschoon door de omstandigheden gewijzigd*, EVENWEL NIET VERNIETIGD IS GEWORDEN DOOR DE DWAZE GRILLEN VAN EEN IN 1795 GOD VERLOOCHENEND GESLACHT ['t is stout]. Al is er geene heerschende Kerk, al bestaan de gezindheden, die vroeger geduld werden, nu krachtens een verkregen regt; een van beide, of wij moeten bij voortduring aannemen de ongodisterij der wet, iets waarvan het verderfelijke door alle christelijke gezindheden gevoeld wordt, of, *zoo er een historische Staat is, dan is, uit den aard der zaak, de Hervormde Kerk, de Nationale Kerk. (Bijdrage, enz.).*" *Qui potest capere, capiat*; begrijpe namelijk wie 't kunne, dat uit deze woorden volgt, dat de Katholieken op »verdraagzaamheid in den ruimsten zin" rekening kunnen maken. Ons schijnt daar veeleer dit uit voort te vloeijen, dat de hervormde kerk aan den Staat de wet behoort te stellen, en dat allen, die niet tot haar behooren, aan de door haar ingegeven bevelen zich, goed- of kwaadschiks, te onderwerpen hebben. De vooruitgezette præmissen laten, dunkt ons, geene andere gevolgtrekking toe. Die 't ontkent, zondigt tegen de logika. En, is 't de anti-revolutionnaire partij, die deze gevolgtrekking liefst verzwegen zag, dan kan dit alleen daaraan toegeschreven worden, dat zij zich ongaarne te zeer bloot geeft. Intusschen heeft zij toch elders met genoegzame klaarheid gezegd, op welke behandeling harerzijds de Katholieken en alle overige dissenters voorbereid moeten zijn.

De dissenters in 't algemeen. Of wordt niet (*Ongeloof en Revolutie*, blz. 23) art. 36 der dordrechtsche Geloofs belijdenis, handelende over het ambt der Overheid »om te weren en uit te roeijen alle afgoderije en valsche godsdienst," geprezen en geacht te zijn »een treffend getuigenis van den weerklank der uitspraken des Bijbels, in deze christelijke Belijdenis?"

De Katholieken in 't bijzonder. Of wordt niet (*Bijdrage*, enz.) gevraagd dat zij in Noord-Brabant en Limburg gekoloniseerd en in die provinciën, als paria's, als niet-volk, afgesloten zullen worden?

Ziedaar de verdraagzaamheid van vreemdsoortig allooi, welke zij te verwachten hebben, en vleijen zij zich, afgaande op apaizeerende woordekens, met eene andere, dan maken zij zich illuziën. Waar wij toch, behalve op het reeds in herinnering gebragte, op te letten hebben? De heer Groen zal het ons zeggen: »Let op den specialen toestand, waarin gij in dit land verkeert; let op de omstandigheid, dat het niet mogelijk is in welk land ook, het tegenwoordig oogenblik te scheiden van de vroegere geschiedenis; zijt indachtig dat in ons Vaderland een groot getal der Natie (te regt of te onregte, dit laat ik daar) met het Roomsch-Catholicisme geen ingenomenheid gehad heeft; dat er bij dit volk, ten gevolge van dezen specialen toestand, traditioneele antipathiën bestaan." Wilt gij van uwe regten spreken — dat mogen *wij* wel doen; maar *gij*, bedenkt dat er eene partij is, die, »ter zelfverdediging, tegen u in het harnas zou kunnen worden gejaagd.... en dat ook anderen hier op hunne beurt snaren kunnen raken, die een groot gedeelte der bevolking zouden doen trillen en die weerklank zouden vinden bij het Volk (*Adviezen* 1849—1850, blz. 62)." Wat anders toeft ons derhalve dan gunstbetoon — en dan nog welk gunstbetoon! En wat anders voegt ons dienvolgens, altijd volgens den voornaamsten woordvoerder der anti-revolutionnairen, dan te zwijgen en te verdragen?

Onze konkluzie is evenwel eene andere; zij is bekend. Regt is Regt, zeggen wij, en ons Regt, niets meer, — juich het toe of beklaag er u over! — zullen wij tot het uiterste weten te verdedigen. *Gij* wilt ons van u afhankelijk maken: *wij* willen leven en handelen krachtens ons Regt. Duldt het deel van het ministerie, dat homogeen is met den heer Groen, dat evenmin als hij? of zal het ons het schouwspel geven van wat hij zoo kernachtig noemt: »*le cynisme des apostasies?*"

Van de zonderlinge zaak, namelijk die der gestolen en aan vreemde mogendheden overgeleverde depêches, waarvan in Pruissen de daders het voorwerp eener krimineele regtsvervolging zijn, is blijkens de *Emancipation* van Brussel en andere bladen het geheim ontsluijerd ondanks de pogingen die men heeft aangewend om die zaak in de schaduw te verbergen.

Op het tijdstip der oorlogsverklaring tusschen Rusland en de westersche mogendheden was Pruissen in drie partijschappen verdeeld. De demokratische partij, bestaande uit werklieden, geringe burgers en geletterden was hoofdzakelijk tegen Rusland en voor de westersche mogendheden gestemd. De aristokratische partij, namelijk de adel en de ambtenaren, was van een tegenovergesteld denkbeeld, voor Rusland, en een naauwen bond met dat rijk begeerende. De partij van het gouvernement, uit de hoogste klasse der burgerij bestaande en door den heer von Manteuffel vertegenwoordigd, werd eeniglijk bezield door het denkbeeld van onzijdigheid, daar ze Pruissen niet wilde kompromitteeren, tegenover wie ook, noch voor iemand partij kiezen.

De Koning was dobberende tusschen de neutraliteit en een bond met Rusland, maar de heer von Manteuffel deed hem zooveel mogelijk ter gunste zijner politiek overhellen.

De aristokratische partij had te Berlijn den heer von Gerlach en von Niebuhr aan haar hoofd en beiden waren in regtstreeksche aanraking met Keizer Nikolaas, tevens zeer gemeenzaam met 's Pruissens Koning, gelijk zij dit nog zijn, en op zijn besluiten een krachtigen invloed hebbende. Deze heeren stelden aanvankelijk alles in 't werk om den heer von Manteuffel tot hunne gevierde politiek te doen overhellen, doch het vruchtelooze hunner pogingen ziende trachtten zij den Koning te bewegen tot een verandering der regering en gaven te St.-Petersburg te dien aanzien hunne hoop te kennen. Ten gevolge daarvan ontstond er een tweevoudige korrespondentie, die in Rusland geheel tegenovergestelde berigten bragt.

De heer von Manteuffel schreef officiëel: »Reken op ons niet, want wij zullen onzijdig blijven, wij mogen u niet volgen. Staak den strijd, als ge u niet sterk genoeg vindt, dien tot een goed einde te brengen."

De heeren von Gerlach en von Niebuhr, die ten gevolge hunner vertrouwelijkheid met den Koning het geheim der diplomatische dépêches kenden, schreven van hunnen kant: »De Koning onderwerpt zich met weerzin aan den invloed van den heer von Manteuffel; hij zal zijne politiek veranderen; 't is niet mogelijk, dat hij niet spoedig overga voor Rusland partij te kiezen. Al zijne symphatiën beloven u alzoo binnen kort Pruissens ondersteuning.

Ten gevolge dier feiten werden des heeren Manteuffels handelingen verlamd en zijne dépêches bleven in Rusland zonder uitwerking. Hij ontdekte dit en begreep dat hij heimelijk werd tegengewerkt; maar, hoe en door wien? De heer von Hinckeldey, het hoofd der policie, door den heer von Rochow onlangs in een tweegevecht gedood, werd ontboden en ondervraagd. Deze beloofde den heer von Manteuffel hem met den geheimzinnigen invloed bekend te maken, die het gouvernement weifelend hield. Ook een geëmploijeerde van den heer von Hinckeldey, genaamd Seiffart, een man van weinig aanzien en sinds lang aan de politie verbonden, werd door hem geraadpleegd, als zijnde hij de agent der aristokratische partij geweest en mitsdien beter dan iemand met den toestand bekend.

Hij ontving bevel onderzoek te doen, en gelastte een oud-kommissaris van policie, Techen genoemd, — een niet zeer achtingswaardig agent, maar begaafd met de behendigheid, welke het gemis van alle gemoedelijkheid geeft, — op de korrespondentiën der heeren von Gerlach en von Niebuhr het oog te houden. Nu was hij te Berlijn, dan te Potsdam, doch ziende dat, van die beide plaatsen geene brieven van die heeren naar Rusland verzonden worden, begreep hij dat hunne korrespondentie een anderen dan den gewonen weg volgde. In de onmogelijkheid zijnde, om op de postkantoren hunne brieven magtig te worden, maakte hij kennis met de dienstboden van genoemde heeren, en onthaalde hen. Vooral hechtte hij zich aan een kamerdienaar, bij wien hij zich als een sollicitant uitgaf en wien hij om zijne bescherming verzocht. Dit middel won hem de vriendschap van den kamerdienaar, wiens ijdelheid gestreeld werd door de rol van een invloedrijk personaadje te kunnen spelen. Techen bezocht den kamerdienaar in de afwezigheid diens meesters, en eene verzameling schilderijen ziende, nam hij den schijn aan, als ware hij opgetogen van verrukking er van bij de beschouwing van sommige, zich aanstellende als een vurig minnaar der kunst, waarom hij dan ook het verlof verzocht te mogen terugkeeren.

De kamerdienaar hield hem niet altijd gezelschap. Zekeren dag dat hij Techen alleen had gelaten, sloop deze des Heeren von Gerlachs kabinet binnen, opende met behulp van valsche sleutels een bureau, doorsnuffelde de papieren en maakte zich meester van de korrespondentiën die hij zocht. Ondertusschen kwam de kamerdienaar terug. Techen openbaarde hem zijne hoedanigheid als policie-agent, dreigde, beangstigde hem en ging zoo ver van den man er toe over te halen voor een geldelijke belooning zijn medepligtige te worden. Van dien oogenblik aan werden de brieven van den heer von Gerlach, alvorens verzonden te worden, stiptelijk door den kamerdienaar aan de policie ter hand gesteld, die ze kopiëerde of terughield.

Die brieven werden naar Petersburg gezonden door tusschenkomst van de russische legatie, soms onder het adres van mevrouw von Munster, echtgenoot van den militairen kommissaris, die Pruissen destijds in Rusland vertegenwoordigde. Techen kocht de dienaars van den heer von Niebuhr om door bemiddeling van den kamerdienaar des heeren von Gerlach, zoodat de policie van alles onderrigt werd wat hij schreef. Intusschen werden als vroeger de officiëele en niet-officiëele korrespondentiën voortgezet. De hh. von Gerlach en Niebuhr waren door den Koning bekend met wat den heer von Manteuffel schreef en deze wist door middel der policie wat de hh. v. G. en v. N. schreven. Het voordeel was evenwel aan de zijde van den heer v. Manteuffel, die wist wat hij deed, terwijl de heeren v. G. en v. N. zich verbeelden dat zij in het geheim werkzaam waren.

In Techen verrees nu het denkbeeld, om die zoo belangrijke korrespondentien, waarin de geheimste bedoelingen van het hof waren besloten, aan een vreemd gouvernement te verkoopen, en ze zich alzoo meermalen te doen betalen. Daartoe verbond hij zich met zekeren Hasencamp, ook tot de pruissische policie, gelijk hij, behoord hebbende. Een pruissiesch minister aan een vreemd hof bespeurde spoedig, dat anderen beter wisten dan hij, wat hij meende alleen te weten, zelfs zaken, waarvan hij niet het minste wist, en dat zijn gouvernement ontsluijerd was. Na daarover aan den heer von Manteuffel geschreven te hebben, werd Techen in hechtenis genomen. Hij bekende en ontdekte zijne medepligtigen.

En van daar nu het voor het Hoog geregtshof aanhangige proces, waarvan de debatten op dit oogenblik gevoerd worden.

De minister van Binnenlandsche Zaken, heeft eene cirkulaire gerigt aan de Kommissarissen des Konings in de provinciën, van den volgenden inhoud:

De Koning, overtuigd dat de nijverheid door niets meer kan bevorderd worden dan door algemeene verspreiding van nuttige kennis, verlangt regeling, uitbreiding en aanmoediging van industrieel onderwijs. Alvorens daarover voorstellen aan Zijne majesteit te doen, wensch ik met de bestaande inrigtingen te worden bekend gemaakt. Sommige dier inrigtingen zijn door de zorg der gemeentebesturen tot stand gekomen, maar de meeste danken haar aanwezen aan de loffelijke pogingen der maatschappijen tot Nut van 't Algemeen en ter Bevordering van Nijverheid, of van andere vereenigingen. Ik vlei mij echter, dat van alle de volledige opgaven met welwillendheid zullen gedaan worden.

Ik verzoek U, H.E.G. dus, mij, binnen den tijd van vier weken, opgave te doen der inrigtingen van industrieel onderwijs in uwe provincie. Ik verlang daarbij voor elke inrigting aanwijzing van de volgende bijzonderheden.

1°. Wanneer en door wien zij tot stand is gekomen door wien zij onderhouden wordt en welke hare geldelijke middelen zijn;

2°. het programma der lessen aan de inrigting gegeven;

3°. de namen der ondewijzers, de vakken door hen onderwezen en de bezoldiging die zij daarvoor genieten;

4°. het aantal leerlingen in de verschillende jaren van het bestaan der inrigting, hun leeftijd bij de toelating tot de lessen en bij het verlaten der inrigting;

5°. de stand waartoe de leerlingen vóór en na het genoten onderrigt behooren;

6°. alle verdere inlichtingen, waardoor die inrigtingen kunnen gekend worden.

Ofschoon de heeren Mutsaers en Smit van den Broecke zich op het oogenblik aan het hoofd van de ministeriën van Roomsche Eeredienst en Marine geplaatst zien, moeten zij echter slechts als chefs van deze Departementen beschouwd worden. In werkelijkheid zijn zij geene leden

meer van het kabinet, want zij verschijnen niet in den ministerraad, waar zij hun wegblijven officiëel berigt moeten hebben. Wat kan men verwachten van een ministerie, welks optreden door zoo'n incident gekenmerkt is, van een ministerie, dat geen twee bekwame mannen kan vinden, om twee mannen te vervangen, die verdedigender wijze hunne portefeuilles behouden?

Treurige gevolgen van slechten raad en betreurenswaardige verdeeldheid. (*Overijssel*)

Te Maastricht wordt verzekerd, dat welligt de betrekking van kommissaris des Konings in het hertogdom Limburg zal worden opgedragen aan jgr. mr. van Geusau, raadsheer in het geregtshof aldaar, en hoofdbestuurder van *Unitas*.

Men noemt den heer mr. W. J. Triebels, regter in de Arrondissements-regtbank te Nijmegen als toekomstig minister voor de zaken van de Roomsch Katholieke Eeredienst. (*Residentieblad.*)

Z. M. heeft de benoeming van H. Blaauwpot, burgem. van Eenrum, tot sekr. der gemeente goedgekeurd; alsmede benoemd: tot plaatsv. kantoor. te Oirschot H. B. Smitz, en te Vianen J. Cambier; tot not. te Neede C. T. v. d. Velden.

Uit Luxemburg wordt gemeld, dat het gerucht betreffende eene herziening der konstitutie aldaar veld wint.

's GRAVENHAGE, 22 Julij. In deze rezidentie is aangekomen de heer L. A. Ligtenvelt, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van de Nederlanden te Parijs.

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:

MADRID, 18 Julij. De rust is volkomen hersteld. Van het leger zijn 300 man buiten gevecht gesteld; het verlies der nationale garde is veel aanzienlijker. Het bedrag is echter nog onbekend. Het is niet waar, dat Espartero in het hôtel der britsche ambassade de wijk heeft genomen. Hij is den 18den naar Almagro vertrokken. Zijn gedrag is zwakker dan vijandig. De 57 millioen realen, door het credit mobilier gezonden, zijn behoorlijk aangekomen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 Julij. De keizer heeft, naar men zegt, besloten aan de famillie Montebello 2000 bunders land in Algerië te schenken, onder voorwaarden dat kolonisten dien grond zullen bebouwen. Nog aan andere famillien, die zich, even als de Montebellos, door hun diensten aan de tegenwoordige dynastie hebben onderscheiden, zal door den keizer hetzelfde voorregt verleend worden.

— Men verhaalt dat Espartero zich een oogenblik aan het hoofd van het regiment ruiterij der miliciens heeft geplaatst, om deel aan den opstand te nemen, doch dat hij, voorziende dat de opstand het onderspit zou delven, zich weder teruggetrokken heeft.

O'Donnel had overigens de meest strenge bevelen gegeven. De artillerie had in last, om, moest het zijn, een gedeelte der stad tot puin te schieten, mits daardoor de opstandelingen zelven onder de puinhoopen zouden worden begraven.

— In een overzigt dat het *Journal des Débats* van de gebeurtenissen te Madrid geeft, wordt gezegd dat de opstand van den 14den de vreeselijkste van alle was die tot dusverre te Madrid uitbarstten. Aan de troepen van O'Donnell werd elke schrede grond betwist, tot dat de oproerlingen, die in het gebouw van het ministerie van binnenlandsche zaken hun hoofdkwartier hadden, de witte vlag heeschen. Toen echter ontstond mistrouwen onder de muitelingen zelven, en de kreet *verraad!* werd aangeheven.

In sommige straten was de strijd eene ware slagting van weêrskanten. Het getal dooden en gekwetsten van beide partijen wordt dan ook op 2000 geschat.

— Sedert men langs den telegraaf geen spaansche berigten meer ontvangt, komen er behalve uit Madrid ook uit andere plaatsen op zich zelve staande berigten aan. De cholera heeft zich daar met groote hevigheid vertoond. Drie en vijftig personen zijn den eersten dag daardoor aangetast waarvan vier en veertig voor den nacht overleden. Het grootste gedeelten der bevolking is op de vlugt gegaan. De diligences zijn door de vertrekkende als het ware stormenderhand veroverd. De hertog van Rivas die ook heen wilde gaan heeft dit niet anders kunnen doen dan door het afhuren eener stoomboot naar Cadix. De ongeregeldheden die een paar dagen van te voren te Sevilië waren uitgebarsten, droegen geen staatkundig karakter. Men verhaalt daarvan het volgende: zeven Gitanos, die zich in een herberg bevonden spraken met elkander af om bij wijze van verstrooijing den eersten voorbijganger den besten te dooden. Het lot wilde, dat deze een arme daglooner was. Vier dezer moordenaren hielden den ongelukkigen vast terwijl de vijfde hem met een degen doorboorde. Op het geschreeuw van den rampzalige schoten eenige miliciens toe en de andere gingen op de vlugt, maar werden een uur buiten Sevilië gevangen genomen. Talrijke groepen hadden zich gevormd om de boosdoeners te zien voorbijgaan, en zonder de bescherming der miliciens zouden zij door de woedende bevolking in stukken gescheurd zijn. Men wierp hen intusschen met steenen die twee der gevangenen raakten. Andere gitanos, die zonder te weten waarom hun makkers gevangen genomen en mishandeld werden, namen hun partij, waardoor eene vreeselijke slagting ontstond. Zoo de kapitein-generaal niet met voldoende magt ware opgerukt, is het waarschijnlijk dat de talrijke heidenen die Sevilië bewonen vermoord zouden geworden zijn, want de algemeene volkskreet was »dood aan al de Gitanos."

— De *Gaceta* berigt, dat lord Howden, de engelsche gezant, bij wien men zegt dat Espartero eene schuilplaats vond, onzigtbaar is gebleven, tijdens al de andere diplomaten gedurende den opstand bijna niet van de zijde der Koningin weken. Het blad verklaart, dat dit gedrag van lord Howden zeer in het oog is geloopen.

ENGELAND.

LONDEN, 22 Julij. De heer Milner Gibson heeft aangekondigd, dat hij morgen van de regering zal verlangen te vernemen of zij eenen opvolger van den heer Crampton, te Washington, zal benoemen. De heer Disraeli gaf te kennen, dat hij Vrijdag interpellatiën zal doen over de behandeling der openbare aangelegendheden door het gouvernement. De lords Clarendon en Russel gaven op de desbetreffende vragen ten antwoord, dat de fortifikatiën van Ismail en Reni waren vernield, doch die van Kars gestaakt.

BELGIE.

BRUSSEL, 21 Julij. Zoo even heb ik een der gewigtigste en aandoenlijkste plegtigheden bijgewoond, waarvan men getuigen kan zijn, nl. het schouwspel van een volk dat door zijne vertegenwoordigers uit eigen beweging aan zijnen souverein een hulde van liefde en erkentelijkheid komt aanbieden. Onder den indruk van hetgeen ik zag en hoorde begin ik dezen brief; doch ik wil de gebeurtenissen niet vooruitloopen, en zal in mijne schets den loop van deze volgen.

De toebereidselen waaraan den ganschen nacht door en den geheelen morgen onophoudelijk was gearbeid, waren gelukkig vóór 12 ure afgeloopen. Op dit uur verliet de Koning in een rijtuig het kasteel van Laeken. Hij steeg af bij den burgemeester van die gemeente, die even als hare nabuur, de groote stad, zich in feestdos vertoonde, en een schouwspel opleverde 's konings geliefhoosd verblijf waardig. Daar stegen de vorst en zijne zonen te paard, om den plegtigen intogt in de hoofdstad te houden. De Koning en de prinses waren vergezeld van een schitterenden staf, en werden gevolgd door de prinsessen, in met zes paarden bespannen rijtuigen gezeten. Aan de Laekensche poort werd de Koning door het gemeentebestuur van Brussel, dat hem verwelkomde, onder de uitbundigste toejuichingen der tallooze toeschouwers, die elkander om den eereboog verdrongen. Dit punt leverde een treffend en bekoorlijk gezigt op. Aan weêrskanten van den eereboog waren estrades opgerigt, waarop alleen de dames, ten getale van duizend waren geplaatst. Tusschen die twee rijen, elke van vijfhonderd kenrigst getooide, bevallige toeschouwsters, waarvan elk een bloemruiker in de hand had, en allen met hare witte zakdoeken wuivende, terwijl zij luide vreugdekreten aanhieven, die in waarheid niet achterstonden bij de kreten uit de forsche mannen-longen, — deed de Koning de eerste stappen in zijne hoofdstad. Vervolgens volgde hij juist, zonder de minste afwijking, den weg zoo als het programma had aangewezen, en die dezelfde was welke hij den 21 Julij 1831 bij gelegenheid zijner inhuldiging aflegde. Al de straten die de koninklijke stoet doortrok waren versierd met eene onbeschrijfelijke weelde, en al die versieringen vormden een opmerkenswaardig geheel. Het zal wel niet noodig zijn u te vermelden, dat op alle punten langs den weg dezelfde toevloed van menschen was en dezelfde geestdrift zich kenbaar maakte als aan de Laekensche poort. 's Konings gelaat straalde van blijdschap, en meer dan eens boog hij zich voorover op zijn paard, om de hand van dezen of genen handwerksman of van deze of gene vrouw uit het volk te vatten en harteijk te drukken. Onder een der eerebogen der Place Royale, alwaar in 1831 Leopold I tot koning der Belgen werd uitgeroepen, werd hij opgewacht onder al de nog in leven zijnde leden van het toenmalige nationaal kongres, dat hem de kroon had opgedragen. De voorzitter dier vergadering de heer de Gerlache thans eerste prezident van het hof van kassatie, hield eene toespraak, waarop de Koning, zigtbaar aangedaan, antwoordde, terwijl hij de oogen niet kon afwenden van een der opgerigte monumentale dekoratiën, die namelijk welke gewijd was aan de nagedachtenis der koningin. De feeststoet zette hierop zijnen weg voort naar de place St. Joseph, alwaar de politieke en godsdienstig handeling moest verigt worden. Op het oogenblik dat de koning met zijn gevolg voet op den bodem had gezet, kon hij een uitroep van bewondering niet onderdrukken.

»Hoe heerlijk! hoe schoon!" zeide hij verscheidene malen, en inderdaad, het schouwspel is weêrgaloos prachtig. Op den achtergrond van dat uitgestrekte plein verheffen zich over eene breedte van 120 ellen de tribunes die, hoezeer zij slechts voor eenige dagen van hout en laken en fluweel zijn opgerigt, inderdaad bewonderenswaard zijn, wat smaak en pracht betreft. Boven de tribunes wapperen de vlaggen van alle bevriende natiën, waaronder ook de nederlandsche. Alle groote staatsligchamen, de senaat, de kamer der vertegenwoordigers, het korps diplomatiek, de geregtshoven en de regtbanken van Brussel, de deputatiën van al de regterlijke kollegiën in het rijk, alsmede de echtgenooten van al die hooge ambtenaren bevinden zich op die tribunes. Regts verheft zich een allerprachtigst, indrukwekkend altaar, links ontwaart de blik des opgetogen toeschouwers eene estrade, waarop de geestelijkheid in grooten getale, met den Aartsbisschop en de Bisschoppen aan haar hoofd, vereenigd is, allen in hunne schitterende kleederdragt. In het midden van het plein bevinden zich de deputatiën van het leger en de burgerwacht van geheel het rijk, vormende twee groote *carrés*, te midden waarvan de met de Leopoldsorde gedekoreerde personen en dezulken die medailles en andere onderscheidingsteekenen ontvingen, hebben plaats genomen. Daarachter eindelijk staan de duizenden genoodigden en een talloos publiek.

Nadat de Koning op zijnen troon was gestegen, omringd van zijne kinderen, van den Prins van Saksen-Koburg en Lord Westmoreland, buitengewoon gezant van den Koningin van Engeland, en een schitterenden staf, begon de plegtigheid met een kantate van Fétis, uitgevoerd door 1200 koorzangers en even zooveel muziekanten. Daarop naderden de voorzitters der beide kamers en lazen de adressen van gelukwensching voor. Gedurende de lezing van het adres van de kamer der vertegenwoordigers, gesteld door den heer Deschamps, kon de Koning zijn tranen niet bedwingen. De prinsen deelden in de aandoening huns vaders, en vooral de prinsessen, barstten in luid snikken los, waardoor ook de haar omringende dames begonnen te weenen. Op dat oogenblik was de aandoening van de gansche vergaderde menigte ten top, en, als waren die duizenden en duizenden door een schok geëlektriseerd, ontten allen, als uit één mond, jubelkreten die door het luchtruim weêrgalmden en een onvergetelijken indruk zullen achterlaten.

Ik heb veel plegtigheden bijgewoond, en daaronder van allerlei soort, maar nooit heeft eene van allen mij zoo geschokt als die van heden.

Onmiddelijk daarna werd het *Te Deum* aangeheven door den aartsbisschop en zijne geestelijkheid, onder het luiden der klokken van al de kerken der stad en voorsteden. Na de godsdienstplegtigheden hebben al de deputatiën voor den Koning gedefileerd, en daarna begaf deze zich te voet naar het Paleis terug, gevolgd door al de autoriteiten en openbare ligchamen die de plegtigheid hadden bijgewoond.

Het is posttijd, ik zie mij genoodzaakt voor heden hier te eindigen. (*Amst. Cour.*)

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 23 Julij.

BEVALLEN (18 Julij): A. C. M. van Etten, geb. Brouwer Ancher, D. — (19 Julij): R. Benedictus, geb. Coopman, Z. — H. T. D. Bruyn, geb. Vos, D. — (20 Julij): M. A. E. Bastiaans, geb. Brinck, Z. — (21 Julij): A. M. H. Andersen Spin, geb. Meijer, D.

OVERLEDEN (18 Julij): H. W. Holtman, 23 j.

Wisselkoers.

Parys	2/m.	f 55⅞	Livorno	2/m	f 39[illegible]
	zigt	[illegible]	Napels		[illegible]
Bordeaux	2/m.	[illegible]	Petersburg		1.83
	zigt	55½	Weenen	6 w.	34½
Madrid	3/m.	245	Augsburg		[illegible]
Cadix		[illegible]	Frankfort		[illegible]
Sevilie		[illegible]	Hamburg	2/m.	[illegible]
Bilbao		[illegible]		zigt	35½
Lissabon		[illegible]	Londen	2/m.	[illegible]
Porto		[illegible]			[illegible]
Genua	2/m.	[illegible]	Rotterdam		[illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 22 Julij. Belg. leen. 2½ pc. 55¼. Obligatiën 3 pc. —; id. 4½ pc. 98, Spanje 1—3 pc. 23½. Binnenl. 3 pc. 39⅛; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. 82¼; id. Nat. 5 pc. —.

PARIJS, 22 Julij. Fransche 4½ pc. 91.—; 3 pc. 70.80; 3 pc. Spanje 39, id. 1¼ pc. 23¼; 5 pc. Met. —; Rom. Leen 87½.

LONDEN, 22 Julij. Cons. 95⅛; Spanje buit. 3 pc. 45⅝; id. 1½ pc. 23⅞; Comité-Bew. 5¾; Pass. 6½; Rusl. 5 pc. 111½; id. 4½ pc. 98; Holl. 4 pc. 97; id. 2½ pc. 65; Sard. 5 pc. 92; Braz. 101½; Peru 4½ pc. 81½; Gren. uitg. 7½; id. Verk. 19½; Mexiko 3 pc. 23; Portugal 4 pc. 45; Ecuador —; Grieken (blaauwe) —; Turkije —; Wissel op Amst. —.

WEENEN, 22 Julij. Met. 5 pc. 83; id. 4½ pc. 73; Bank-Aktiën 1095; Credit Anst. 381; Wissel op Londen 10.03; Amst. —; Parijs 119⅝; Goud —; Zilver —.

BERLIJN, 22 Julij. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 110⅞; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 22. Parijs 80¼; Amst. 143¼; Weenen 107⅝; Petersburg —.

HAMBURG, 22 Julij. Spanje 1¼ pc. 35⅝; id. 3 pc. 22⅞; Rusl. 5 pc. 104; 3 pc. Mexikanen 13; 5 pc. Sardinië 92; Wissel op Londen 3/m. 13.2⅞; id. kort 13.5; Amst. 36.20.

FRANKFORT, 22 Julij. 5 pc. Met. 81⅝; 1 pc. Spanje binnenl. 24; id. 3 pc. 38⅝; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —, Weenen —; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

			21 JULIJ 4½ u. gebl.	22 JULIJ 4½ u.		gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½	pCt.	$64\frac{9}{16}$	$64\frac{9}{16}$ a	64⅝	$64\frac{9}{16}$
Dito Dito	3	„	76	75⅞	76	75⅞
Dito Dito	4	„	95	94⅞	$94\frac{15}{16}$	$94\frac{15}{16}$
O. I. Leening 1844	4	„	94¼	94⅛		
Amortis. Syndik.	3½	„	90½	90½		
Handel-Maatschappij	4½	„		129½		
Aand. Rijn-Spoorw.	4½	„	100			
„ Holl. Spoorw.-M.		„				
Obligatiën	4½	„	99			
Maatschappij van Weld.	4	„		77		
Aand. Ned. Bank		„				
België	2½	„				
Dito bij *Rothschild*	2½	„	51⅝	51⅞	52	
Frankrijk, Obligatiën	3	„				
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	„	24	24⅛	24⅝	24⅛
Dito	3	„	44⅝	$44\frac{15}{16}$	$45\frac{1}{16}$	
Dito Binnenl. à 6/m.	3	„	$38\frac{15}{16}$	39	39⅝	39⅛
Coupon-Bewijzen			$6\frac{5}{16}$	$6\frac{5}{16}$	6¼	
Amortisable Schuld				$6\frac{13}{16}$	6⅞	
Portugal, te Londen	3	„	45¼	$45\frac{5}{16}$	45¼	
Dito Uitgestelde						
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	„	103⅞	103⅝		
Dito Dito 1828 en 1829	5	„	102⅝			
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	„		92⅝		
Dito	4½	„				
Dito bij *Hope*	4	„	86⅝	86		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4	„	86	85¾		
Dito bij id. 5de Serie	4	„		86		
Certifikaten te Hamburg	5	„	95			
Inschrijving in Assignat.	6	„				
Certifikaten van dito	6	„	66	66		
Polen, Certifikaten	4	„	79⅞	79⅞		
Dito Aand. met Lot. fl. 500						
Oostenrijk, Metalliek	5	„	78⅝	$78\frac{11}{16}$	78⅝	78¼
Dito Nationale	5	„	80⅛	$79\frac{15}{16}$	80	79⅞
Dito Nieuwe 1847	2½	„	$40\frac{9}{16}$	$40\frac{9}{16}$	40⅝	
Dito 1851 en 1852	2½	„	$40\frac{9}{16}$	$40\frac{9}{16}$	40⅝	
Dito Nieuwe	5	„	85¾	$85\frac{11}{16}$	85⅞	
Dito 1854	5	„	85¾	$85\frac{11}{16}$	85⅞	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5	„	82¼			
Dito	4	„	65½	65½		
Aand. met Loting fl. 250						
Nieuwe dito 1854			f 317	317		
Pruis. Aand. 1854	3½	„				
Amerika, Bank-Aktiën Cert.				1½		
Dito Orig.						
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5	„				
Sardinië	5	„		89		
Denemarken, Leen. te Lond.	3	„				
Louisiana bij *Hope*	5	„	100	100⅛		
Brazilië	5	„				
Dito	4½	„				
Mexiko	3	„	22⅝	22⅝	$22\frac{11}{16}$	
Dito Onbepaalde	3	„	22⅝	22⅝	$22\frac{11}{16}$	
Peru	4½	„				
Grenada à £ 100	2½	„	$18\frac{15}{16}$	19⅛	19⅜	19¼
Dito Uitgestelde			$7\frac{3}{16}$	$7\frac{3}{16}$	$7\frac{11}{16}$	
Ecuador à £ 100			$14\frac{15}{16}$			
Venezuela, à £ 100	4½	„	32¼	32⅛	32⅜	
Dito Uitgestelde	1½	„	14¼	13⅞	14	
Grieken, te Londen	5	„				

N. 5 pc. Stieglitz 98⅛, 96⅛; O. 95; Prost 82½, 84½; Peru New-York 87; Gren. onb. 19⅛, ¼, ⅜; Ecuador onb. 14¼, $\frac{5}{16}$; Venezuela onb. 32⅝, ½.

Binnenl. fondsen waren heden prijshoudend, spaansche vervolgden hunne vooruitgaande beweging. Naar Grenada was veel vraag bij verhoogde prijzen. Oostenrijk zonder variatie.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolongatie 3½ pCt., Diskonto 4 pCt.

HANDELSBERIGTEN.

ANTWERPEN, 22 Julij. *Graanmarkt* onveranderd. Cubanca Tarwe ƒ16 a ƒ16½ per 80 kilo. Amerikaansche Rogge vaster. Voor disponible ƒ11 a ƒ11½ betaald.

Bruine Amerik. *Harst* met vraag. Ca. 2650 b. disp. gisteren a ƒ2¾ verhandeld. Op levering ƒ$2\frac{15}{16}$.

Rijst vast gesouteneerd. Ca. 3500 b. per *Duchesse de Brabant* a ƒ6½ gedaan. Mooy gepeld geldt ƒ8¼ a ƒ½.

LONDEN, 21 Julij. *Suiker* flaauw en tot na de aanst. hollandsche veilingeg worden in deze stemming geene verandering verwacht. Geraffineerd met matigen omzet a 53 s. 6 d. voor bruine Lompen.

Cacao Guijaquil a 50 s. per cwt. gedaan.

Rijst goede vraag naar ladingen Arracan. Ll. Zaturdag is eene lading van ca 500 ton per *Ossa Sawijer* a 10 s. 6 d. voor Rotterdam genomen. Voor 1200 b. Penang heden 9 s. 6 d. besteed.

Peper ca 800 b. gezeefde Sumatra haalden 5 d.

Salpeter kalm. 400 b. ord. Bombay raf. 25 ℞ a 26 s. 6 d. gedaan.

Lijnzaad met goeden handel. Calcutta 55 s. Zwarte Zee 56 s. Raapolie vast op 68 s.

Talk flaauw, in loco 52 s. 6 d.

Granen Eng. Tarw flaauw op ll. Maandag's prijzen. Vreemde Tarwe 1 s. lager. Gerst vast. Haver 6 d a 1 s. lager.

NEW-ORLEANS, 7 Julij. *Katoen.* Heden 1100 bn. verkocht a 10⅞ a 11 c. voor middling.

Koers 9½ a 10 pCt. premie.

MOBILE, 5 Julij. *Katoen.* Middling 10⅝ c.

Vracht naar Liverpool $\frac{5}{16}$ c.

CHARLESTON, 4 Julij. *Katoen* verlaten. Door beperkten voorraad zijn prijzen echter ⅛ a ¼ c. hooger Middling 10¾ c.

Rijst blijft gezocht en ⅛ a ¼ hooger. 3¼ a 4½ Dollar is besteed. Ontvangen 3330 Tierces, uitgevoerd 1557 Tierces.

Vrachten kalm. Katoen n. Liverpool ⅝.

Koers op Londen 9⅜ a 9½ pCt. premie.

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEZEILD:

TEXEL, 21 Julij. Van Oosteroom, Julie Claire, Batavia.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 23 Julij in lading naar:

Wesel	F. Beijer, Jonge Wilhelmina.
Ludwighaven & Manheim	K. L. Dahmen, 't Vertrouwen.
Dusseldorp & Neus	L. Penning, Johanna.
Mainz	W. Keller, Mainz N°. 4.
Manheim	H. C. de Haas, Minerva.
Frankfort	F. Schleiss, Frankfort N°. 3.
Keulen	H. J. Wilson, Coln N°. 20.
„	E. Itschert, Welburger Catharina.
Ruhort	J. van Beek, Vr. Wilhelmina.
Rijnhoogte	ARNHEM 22 Julij 2 el 6 duim.
	KEULEN 22 „ 9 vt. 9 „

Advertentiën.

Het behaagde den Heer van leven en dood, mijne dierbare Echtgenoot JOHANNA VAN DER WEERDEN, op heden, in den ouderdom van bijna *vier en veertig* jaren, na eene gelukkige echtverbindtenis van bijna 17 jaren, vroegtijdig voorzien met de laatste H. Sacramenten, het tijdelijke met het eeuwige te doen verwisselen. mij nalatende negen kinderen, waarvan de meeste te jong zijn om dit smartelijk verlies te beseffen.

A. VERMEULEN.

BEUNINGEN, 21 Julij 1856. (2365)

Internaat en Gymnasium te Oldenzaal.

Ten huize van Dr. SOER, Rector, zijn door voltrekking van Studien eenige plaatsen open. Het getal internen is beperkt, hunne verzorging naauwkeurig, de leercursus volledig.

Er is tevens gelegenheid tot plaatsing van Leerlingen in de stad.

Aanvang der lessen 10 Sept. Prospectus aanstonds verkrijgbaar. (2363)

(2364) Verkrijgbaar bij J. BEERENDONK, Boekh. te Amsterdam en verder alom:

VERZAMELING VAN 41 GEZANGEN,

(met bijgevoegde zangwijzen.)

Algemeen in gebruik bij de Aartsbroederschap der H. Familie, kl. 8vo. 71 bladz. Prijs . . . . . 35 Cts

In linnen met goud gedrukten titel en stempel 60 Cts

De Orgelpartij, bewerkt door den Heer C. VAN VEEN Organist in de Mozes- en Arons-kerk alhier . 75 Cts

De **Zalf en Pillen van Holloway** zijn een krachtig geneesmiddel voor *verouderde wonden en zweren*. De bewonderenswaardige genezingen welke dagelijks door middel van deze zalf en pillen worden bewerkstelligd, hebben hun ook in Nederland de grootste vermaardheid verworven, en het is eene daadzaak, dat door deze zalf en pillen dikwijls wonden en zweren zijn genezen die twintig jaren waren open geweest, en wanneer elk ander geneesmiddel zonder gevolg was gebleven. Alle soorten van huidziekten, hoe ook genaamd, verdwijnen onder den weldadigen en krachtigen invloed dezer zalf en pillen; ook zijn dezelven zeer aanbevelenswaardig voor borstziekte.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à ƒ0.80, ƒ1.35, ƒ3.00, ƒ6.75, ƒ13.50, ƒ20.50.

Potjes Zalf à ƒ0.80, ƒ1.85, ƒ3.00, ƒ7.05, ƒ13.85 ƒ22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, depothouder te *Utrecht* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (2281)

Vrij van zegel.

Vereeniging tot Weldadigheid van den Allerh. Verlosser.

Bij de heden, ten overstaan van den Notaris W. STRENGMAN gehouden trekking der Loterij ten behoeve der Vereeniging voorn. geauthoriseerd bij Koninklijk Kabinets-Rescript van den 8n Augustus 1855 N°. 67, zijn de onderstaande prijzen gevallen op de volgende Nommers:

Aandeel N°.	Prijs N°.	Aandeel N°.	Prijs N°.	Aandeel N°.	Prijs N°.	Aandeel N°.	Prijs N°.
76	40	866	136	1840	94	996	149
67	129	68	80	619	34	1477	123
799	99	197	97	620	161	317	12
818	121	785	81	1096	159	782	61
1378	39	241	43	29	53	1839	11
1152	46	1198	27	1445	10	1772	56
1858	49	745	8	1376	62	366	37
1389	44	957	14	803	36	264	90
9	42	836	93	708	139	842	22
630	41	771	105	1548	107	164	148
1191	68	326	110	420	100	154	67
79	72	498	17	92	122	524	135
855	82	1145	63	1414	102	757	48
695	164	1700	132	1301	57	581	3
1353	134	641	76	1654	85	225	101
161	124	969	86	575	78	1289	117
701	96	780	66	877	13	1017	[illegible]
1848	64	1549	79	595	[illegible]	[illegible]	160
856	16	1000	143	549	152	281	45
1307	138	706	63	306	120	1619	126
394	140	825	51	1879	109	1638	118
375	111	1497	55	1842	125	1205	114
1832	104	1631	60	232	155	922	77
1118	137	105	1	108	84	1368	154
1595	108	1285	65	1865	162	597	87
1730	92	1785	95	1156	29	231	25
587	145	1792	38	942	58	1486	71
410	20	976	33	497	98	1707	19
177	21	1545	133	1073	119	1119	47
545	158	1555	147	577	52	1232	5
845	32	1665	130	699	28	1755	74
474	35	1101	142	555	24	47	2
914	31	1751	4	989	128	1117	94
27	131	1476	141	1070	75	1525	18
357	30	1467	146	1413	116	1464	50
1699	6	56	70	1391	54	683	151
1423	69	711	113	238	[illegible]	[illegible]	89
1852	163	1910	15	1895	112	1142	106
852	23	779	156	664	150	1372	26
1554	7	1050	165	687	153		
616	9	1509	103	1251	157		
683	88	1470	144	117	115		

Op den 23, 24 en 25 Julij, den 8 en den 14 Augustus aanst., zullen de prijzen, tegen [illegible] Loten, van 10 tot 2 uur [illegible] De prijzen, welke op den laatstgenoemden dag niet zijn opgevraagd, zullen beschouwd worden als door de belanghebbenden ten voordeele der Vereeniging afgestaan te zijn.

AMSTERDAM, den 22n Julij 1856. Namens het Bestuur der Vereeniging, H. HOEK, *Algem. Direkt.* J. W. CRAMER, *Sekretaris.*

(2362)

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam kan men inteekenen op een werk, getiteld:

MAGASIN CATHOLIQUE ILLUSTRÉ.

Religion, — Archéologie, — Histoire, Sciences et Arts, Légendes, — Redressements historiques, — Nouveautés, — Faits contemporains.

Chaque mois, une livraison de 48 pages ou 96 colonnes pour la première de chaque trimestre. 32 pages ou 64 colonnes pour les huit autres.

L'année complète forme un volume de 448 pages, orné d'un grand nombre de gravures.

Prix de l'Abonnement . . . . . . ƒ 3.75.

L'année va de Janvier à Décembre. On ne peut s'abonner pour moins d'une année.

Bij bovengenoemde is mede verkrijgbaar:

LE DIMANCHE DES FAMILLES

Bibliothèque-Musée hebdomadaire

sous la Direction de Madame la comtesse de Bassanville.

Prix de l'abonnement:

Pour six mois de Juillet à Décembre, 26 Livraisons formant un magnifique volume-album de 416 pages in 4° ou petit in-folio. . . . . ƒ 2.50

Pour l'Année entière deux beaux volumes, 500 gravures. . . . . ƒ 4.50.

La 1ere Livraison est en vente.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.